

HET VERZORGEN, DE GROEI EN DE VOEDING VAN EEN JONGE OOSTELIJKE KATOENBEK, *AGKISTRODON PISCIVORUS PISCIVORUS*, GEDURENDE HAAR EERSTE ACHTTIEN MAANDEN IN GEVANGENSCHAP

Door: Pete Strimple, 5771 Sidney Road Cincinnati, Ohio 45233, U.S.A.

Vertaling: Jan van Duinen.

Inhoud: Verzorging - Eten en vervellen - Groei - Laatste opmerkingen - Dankzegging - Literatuur.

* * *

Op 6 mei 1987 ontving ik een jonge oostelijke katoenbek, *Agkistrodon piscivorus piscivorus*, van Jim Harrison. Dit exemplaar, een mannetje, was gevonden in Jasper County in South Carolina op 28 maart 1978. Toen de slang 's avond om ongeveer zeven uur werd gevonden, lag zij opgerold op de middenstreep van de autoweg nummer 17 ongeveer 6,5 km ten noorden van Hardeeville.

De informatie in dit verslag werd verzameld tussen 6 mei 1987 en 6 november 1988 (550 dagen) en komt overeen met de eerste 18 maanden van de slang in gevangenschap in mijn collectie. Voordat ik deze katoenbek kreeg, had zij twee keer gegeten, vertelde Jim Harrison me. De slang accepteerde bij het voeren beide keer een kleine muis. Met deze twee voedingen is geen rekening gehouden in dit overzicht.

Hoewel het onmogelijk was de leeftijd van dit exemplaar precies vast te stellen op het moment dat het werd gevonden, kan een grove schatting worden gemaakt. In aanmerking genomen dat de meeste pasgeboren katoenbekken gewoonlijk tussen de 25 en 33 cm lang zijn bij de geboorte en dat dit exemplaar 33,5 cm lang was toen ik het kreeg, lijkt het redelijk om aan te nemen, dat dit exemplaar niet veel gegroeid was sinds zijn geboorte en daarom waarschijnlijk in de herfst van 1986 is geboren.

VERZORGING

Na ontvangst van het exemplaar, bracht ik het onder in een kleine plastic bak van 31.5x17x9 cm en kreeg het een inventarisnummer (A.p.p. #2). Zoals bij elke slang die in mijn collectie wordt opgenomen het geval is, legde ik ook voor deze katoenbek een 'eet- en vervelkaart' en een 'inventariskaart' aan. Bovendien hield ik een 'groeikaart' bij om de lengtes en gewichten die ik opnam in te vermelden.

Na ongeveer drie maanden bracht ik de jonge katoenbek over in een grotere plastic bak van 33,7x26,0x8,9 cm en zes maanden later in een nog grotere van 40x27,3x16,5 cm. In alle drie gevallen had ik de bakken voorzien van krantepapier als substraat en was er altijd een stenen waterbakje aanwezig dat groot genoeg was voor de slang om in te gaan liggen. In de twee kleinere bakken bood ik een schuilplaats aan in de vorm van de plastic bodem van een wegwerpfls van twee liter; deze bodem had ik van de fles gescheiden en binnenste buiten gekeerd en ik had er een gat in gesneden als toegang. In de grote plastic bak gebruikte ik een stuk kurkschors als schuilplaats. De kamer (een kelder) waar deze slang in is ondergebracht, wordt verlicht door

zes tl-buizen van 2,4 m lengte die door tijd klokken worden geregeld, zodat het mogelijk is een dagelijks licht/donker-ritme te handhaven. De lengte van de lichtperiode wordt ongeveer maandelijks aangepast en is in de winter minimaal 8 uur licht en 16 uur donker en in de zomer maximaal 14 uur licht en 10 uur donker. Deze veranderingen komen ongeveer overeen met de lokale seizoensveranderingen hier in Cincinnati. De bakken waar deze katoenbek in was gehuisvest heb ik niet extra verwarmd, daar de omgevingstemperatuur varieerde van 21 tot 27°C. Deze temperaturen bleken zeer bevredigend voor deze soort, tenminste voor die exemplaren die ik in mijn verzameling heb verzorgd.

200587 1km	160987 2nr	280288 1br	150788 2m
290587 1km	240987 1m	020388 1jr	210788 1m
090687 1km	300987 3bm	100388 1m	050888 1m
190687 1km	021087 1km	180388 v	160888 2m
250687 1km	081087 v	300388 1m	250888 1m
020787 1km	101187 4bm	060488 1m	030988 1m
110787 1km	171187 4bm	040588 v	160988 v
190787 1br	051287 1nr	050588 2m	170988 1m
270787 1 br	111287 1br	160588 2m	280988 1m
030887 1m	181287 v	250588 2m	051088 1m
180887 v	201287 1br	030688 2m	101088 2m
200887 1m	301287 1br	200688 2m	241088 2m
260887 1m	090188 1br	010788 v	011188 2m
090987 2 nr	210188 1 br	020788 2m	061188 v
130987 v	050288 v	100788 1jr	

Tabel 1: de data van eten en vervellen van een jonge oostelijke katoenbek *Agkistrodon piscivorus piscivorus*, gedurende zijn eerste jaar in gevangenschap. (bm=licht behaarde muis, km=kleine muis, m=volwassen muis, nr=naakte rat, br=licht behaarde rat, jr=jonge rat v=verveling)

ETEN EN VERVELLEN

Ik twijfelde er niet aan, dat deze jonge katoenbek (of welke andere katoenbek dan ook) goed kleine vissen of padden zou eten. Maar naar mijn ervaring is het niet erg moeilijk om jonge katoenbekken zo ver te krijgen, dat ze naakte of licht behaarde muizen beginnen te eten. Bovendien zei Jim Harrison me, dat deze slang al twee keer een kleine muis had gegeten bij twee keer voer aanbieden. Om deze redenen, en omdat kleine slangen harder groeien als ze met muizen worden gevoerd, besloot ik om muizen als eerste voer aan te bieden. Na een periode van ongeveer tien dagen waarin het dier zich kon aanpassen, bood ik een ontdooide diepvriesmuis aan, maar deze werd geweigerd. Vier dagen later gaf ik een kleine, pas gedode muis door middel van een

lange tang en de slang nam deze muis vlot aan. Vanaf dit moment at de jonge katoenbek regelmatig de volgende knaagdieren: licht behaarde, kleine en volwassen muizen en naakte, licht behaarde en jonge ratten. Gedurende de 550 dagen van deze studie noteerde ik 49 voedingen, dat is een gemiddelde van eens in de 11,2 dagen. Vervellen gebeurde tien keer, een gemiddelde van eens in de 55 dagen. De gegevens van het voeren en vervellen staan in tabel 1.

GROEI

De methode die ik gevolgd heb bij het meten en noteren van de groei van dit exemplaar zijn gelijk aan de methodes die ik in andere studies over crotalidae heb gebruikt (Strimple 1985a & b, 1987a & b, 1988). In dit geval werd de lengte en het gewicht echter twee keer per maand opgenomen gedurende het eerste jaar en later slechts eens per maand. De gewichten verkreeg ik door middel van een Ohaus drie-balk-balans en zijn opgenomen tot op de dichtstbijzijnde 0,1 gram. Het gewicht nam ik op voor het voeren, zodat het meten niet werd beïnvloed

Datum	Totale lengte (cm)	Gewicht (g)	Datum	Totale lengte (cm)	Gewicht (g)
060587	33.5	31.0	140188	44.4	72.8
280587	34.3	34.5	280188	45.1	75.5
180687	34.9	37.7	140288	45.3	74.9
300687	35.4	42.1	270288	46.0	72.3
160787	36.1	48.4	150388	46.8	81.3
300787	37.0	53.8	290388	47.7	87.2
130887	38.1	54.8	130488	48.9	92.9
260887	39.2	55.9	300488	49.3	98.7
150987	40.6	60.0	130588	50.1	103.9
300987	41.2	59.5	110688	50.5	107.3
151087	41.5	63.9	150788	51.6	116.8
311087	42.2	64.4	140888	52.4	123.9
151187	42.7	65.9	130988	53.7	135.8
301187	43.5	66.9	011088	54.9	145.3
151287	43.9	67.8	061188	56.4	156.3
291287	43.9	71.2			

Tabel 2: groeigegevens van een jonge oostelijke katoenbek *Agkistrodon piscivorus piscivorus* gedurende haar eerste jaar in gevangenschap.

door het gewicht van het voedsel. De totale lengte verkreeg ik door middel van een variant op de techniek zoals Quinn en Jones (1974) hebben beschreven en rondde ik af op de dichtstbijzijnde mm. In tabel 2 staan de exacte maten en de data waarop ze werden verkregen. Zoals zichtbaar in tabel 2, groeide dit exemplaar gedurende de eerste 18 maanden in gevangenschap 125,3 g, een gemiddelde van 7 g per maand. Gedurende dezelfde periode groeide de slang 22,9 cm in de lengte, een gemiddelde van 1,3 cm per maand. Deze cijfers geven een gewicht/lengte-verhouding van 5,5 g/cm.

LAATSTE OPMERKINGEN

Onderzoeken over de groei van reptielen in gevangenschap kunnen nuttig materiaal leveren om de groeiomstandigheden van een soort te bepalen. Gegevens die in deze onderzoeken zijn verzameld kunnen ook van belang zijn om te schatten hoe lang het duurt, voordat deze soort kweekrijp is onder ideale condities. Hoewel men moet oppassen deze gegevens niet te gebruiken als een vergelijk met de mogelijke groei van exemplaren die in het wild leven. Dieren in gevangenschap eten gewoonlijk grotere hoeveelheden voedsel met regelmatigere tussenpozen dan wilde exemplaren. Bovendien eten gevangen exemplaren meestal het hele jaar (of bijna het hele jaar), iets wat bij wilde dieren bijna niet voorkomt, ten minste niet in de gematigde klimaten zoals in de Verenigde Staten. Daarom kun je verwachten, dat gevangen dieren een grotere groeisnelheid vertonen dan hun wilde soortgenoten.

Ik wil herpetologen aanmoedigen om nauwkeurige gegevens bij te houden over het eten en vervellen van al hun exemplaren en groeigegevens van op zijn minst enkele dieren. De verzamelde informatie is niet alleen nuttig voor jezelf, maar ook voor andere mensen die dezelfde soort in hun verzameling verzorgen.

DANKZEGGING

Ik ben er dankbaar voor, dat Jim Harrison (Miami Valley Serpentarium) mij deze jonge katoenbek, waarop deze gegevens zijn gebaseerd, heeft gegeven en voor de informatie die hij gaf over het vangen.

LITERATUUR

- Quinn, H. and Jones, J.P., 1974. Squeeze box technique for measuring snakes. *Herp. Review* 5(2): 35.
- Strimple, P., 1985a. Report on the feeding and growth of newborn Southwestern speckled rattlesnakes (*Crotalus mitchelli pyrrhus*). *The Forked Tongue* (Newsl. Greater Cinti. Herp. Soc.), 10(8):9-10.
- Strimple, P., 1985b. Report on the feeding and growth of a juvenile Western twin-spotted rattlesnake (*Crotalus pricei pricei*) *Ibid.*, 10(10): 7-9.
- Strimple, P., 1987a. Report on the feeding and growth of a Western twin-spotted rattlesnake (*Crotalus pricei pricei*) during its second year in captivity. *Ibid.*, 12(2): 5-7.
- Strimple, P., 1987b. Report on the feeding and growth of a juvenile mottled rock rattlesnake *Crotalus lepidus lepidus*, during its first two years in captivity. *Ibid.*, 12(6): 8-11.
- Strimple, P., 1988. Report on the feeding and growth of a mottled rock rattlesnake, *Crotalus lepidus lepidus*, during its third year in captivity. *Ibid.*, 13(1):9-11.